

בדידי הווה עובדא

הרבי הוציא את בני מחדרי המתים

הרופא אמר להתכוון להלויה. הוצאות הרפואו לא נתנו לו
שום סיכוי לחיות, ובערך בשעה ארבע וחצי לפנות בוקר
הוא הועבר לחדר שבו נמצאים אלה שהולכים
למנוחת-עולםם – חדר-המתים! אבל לרבי היה זמן...
הוא ביקש שאatkשר אליו בעוד שעיה...

מאת הרב ישראל אלףנביין

חמי וחמותי לנסיעה במכוניתם עם בני יעקב-
שמואל שי, שהיה אז בגל שלוש וחצי, ובדרכם
זרה ארעה תאונת דרכים מחרידה: חמי נהרג
במקום, חמותי נקלעה לסכנות מוות ובני היה
נתון במצב קרייטי. היו הינו בסכנה גדולה.

aicsho איתרו אותו והודיעו לי שקורטה
תאונת דרכים ושבני מאושפז בבית הרפואה
באטלנטיק סייטי. עזבתי מיד את היכתה
ומיירתי בדרכי לבית הרפואה. כשהגעתי
ושאלתי היכן בני, אמרו לי שהוא נמצא בחדר
מספר 202. שכנסתי לחדר, ראייתי אותו כPsi
מעוות ועשרה צינורות מחוברים לגוף. הוצאות
הרפואו סיפר לי שהוא עבר צווע מוחץ, איבד
את כוח הראייה, ולמעשה, הוא הפך לצמח!

כעבור זמן קצר גם אשתי הגיעו למקום.
אחר כך דיברתי ע� הпроפּוֹסַר יהוֹדִי דֵיר
שפינגגר ושאלתי אותו מה המצב. בתוך

לאחר שהתרברר לו כי אכן זה האיש, ביקש
ממוני שבאו להתוודות בישיבת יתומכי
תמיימי' בנניה וספר לתלמידי התמיימי' את הסיפור המלא והמדויק של המופת' (הרבי
אורנשטיין שליט"א) טרח לידע אותי על קיום
התוודות ועל כך תודתי נתונה לו). אגב, לפני
שי' גימפל ההנחיל את הסיפור, חגר עצמו
ביגרטל' באמרו: "לפני שדברים על הרבי,
צראים להתכוון היבט, ומונן שעריך לדידי
היטב בכל פרט הקשור ברבי".

זמן מה אחרי ההתוודות, הלכתי לבתו של
הרהי' ר' גימפל שי' אורמלנד בנניה ושם עת
מןנו שוב את הסיפור, בדיקנות, פרטיו,
והרי הסיפור לפניו:

זה קרה בחודש אלול תשכ"ג, לפני 36 שנה.
התגוררתי אז במיקיסטי, ליד אטלנטיק סייטי
בראה'ב, ועבדתי כמורה. ביום כי אלול יצאו

גשתי אותו לראשונה לפני חדש בבית-
כנסת חב"ד ברחוב סמילנסקי בנניה.
F הוא ישב והתפלל תפילה שחרית של
שבת, שהיתה מתובלת בעימות
חכ"דיות עתיקות. חזותו החיצונית לא
הסירה את העובדה שהאיש היושב לידיו היה
מעורב לפני עשרות שנים בספר מוזהים של
'מופת' מהרב.

רק לאחר התפילה, כשידידי הרה"ג משה
אורנשטיין שליט"א, ראש ישיבת תוכת"ל
בנתניה, החל ליד האיש וקרא את השם
המורע על גבי שקית ההליט שלו – "גימפל
אורמלנד" – הבזיקה במוחו מהושבה כהרף
עין:chein זה אותו גביר ממאי-יביטש
שאומרים שיש לו סיפור של 'מופת' מהרב,
ושמעתי שהוא מתגורר כמה חודשים בשנה
בנתניה?...

ר' גימפל שי' אומולדן,
בהתעדות ייט' כסלו
תשכיה אצל הרב. הרב
מבייט עליו כשהוא שותה את
המשקה (יירדי דיברנו
ששותה את הקוס עד
תומה!)

על הקוס. אחרי המתנה של דקוט שבעיני דמו
לנצח, חזר הרב חדוקוב ואמר לי: הרב בקש
שתתקשר אליו בעוד שעיה.

היהתי המומס. אמרתי לו בזעם: על מה אתה
מדבר? הר' הרופא לא נון לו יותר משעה, הוא
כבר לא יהיה עד אז!

ואז, להפתעתו הרבה, הרב חדוקוב התחיל
לצעוק עלי: אם הרב אומר שטולפמן אלוי בעוד
שעה ואתה לא מאמין שהילד עוד יהיה או בין
החיים – בשבייל מה בכלל אתה פונה אל
הרבי?! אם הרבי אמר לך לטלפון בעוד שעיה,
עליך לעשות דבריו.

לא הייתה לי ברירה ונאלצתי להמתין, כאשר
MBOLHE AT ZOMNI BAAMIRAT TAHILIM B'LAV NASHER
ובמצב מתמיד אחר מצבו של בנו. התברר לי
שהמצב של הילד החמיר מאד. הוצאות
הרפואה לא נתן לו שום סיכוי להתחוש, ובערך

נשיא בית-הכנסת שבו מסרתי שיעורים בהזdot.
ברגע ששמע שהמצב קרייטי מאד, אמר לי: "ר' גימפל, שמע בקולו ונסה מיד ליצור קשר טלפון
עם הרב מליאבויטש". אמרתי לו: מה אתה
מספר לי סיורים על רביזיס? בענורי למדתי
בישיבה ליטאית (ישיבת "הפרארת ציור" בבני-
ברק – ישיבה ליטאית מובהקת), ואן לי עסק
עם רביזיס! אבל הוא כל כך לחץ עלי, ומאחר
שבכל מקרה לא היה לי מה להפסייד, הסכמתי
לנסות את עצתו. מר געלמאן נתן לי את מספר
טלפון והתקשרתי למזכירות הרבי.

השעה הייתה בדיקון ארבע לפנות בוקר.
מעברו השני של הטלפון ענה המזכיר הרב
חדוקוב. סיירתי לו בקצרה את הסיפור, ובסוף
חזרתי על דבריו הפרופסור שפרינגר שלפיה אין
שם סיכוי לחיי בני.

הר' חדוקוב ביקש ממנו להמתין כמה דקות

הדברים סיירתי לו שאני צריך לארון את
החלוויה של חמץ שאמורה להתקיים מחר
בשעה תשע בערב. אמר ליל הפרופסור: "שמע
נא, הר' מחר הוא ערבות ראש השנה. אם לעצמי
תשמע, השתדל לדחות את החלוויה של חמץ
בשעתים-שלוש נוספות, מכיוון שכנראה
תצטרך לארוג מחר החלוויה גם לבן שלך. אני
לא רואה אותו נשאר בחיים. הוא הולך למות".

הר' חדוקוב גוער בז'

שלב זה קלטתי באמת עד כמה המצב
חמור, ואז התחלו ההתרצצויות והחיפושים
הנואשים אחר מקור ישועה כלשהו, אחר זיק
של תקווה שהיא אפשר להיאחז בו, אך לשואו.
ואז, בשעה שלוש וחצי לפני פנות בוקר, הגיע
לבית הרפואה היהודי בשם געלמאן, שכיהן בתפקיד

עצומה בדברי הרבי. התהונתי לפני הפרופסור ואמרתי לו: "מה איכפת לך לנשות? הרי מדובר רק בשיחת טלפון אחת, ואולי זה יצליח את חיינו".

בסופו של דבר, הפרופסור לא היה יכול לעמוד בפני התוצאות של, והסתכם לשוחח עם הרבי בטלפון. אחר כך הפרופסור שפרינגר סיפר לי שהרביה נתן לו הוראה מסוימת, מזורה ומודימה, ללבוי הטיפול בילד: להכניס את הילד לפיזיון כדי שארשו היה בהקפה משך זמן מה... והוא עשה כן דברי הרבי.

גם אשתי מילאה אחר הוראות הרבי: היא נשארה בראש השנה בבית הרפואה, וולכה לשמייעת תקיעת שופר וכן "סחבה" איתה נשים יהודיות נוספות שמצאה שם.

"קרוה פה משחו בלתי-הגוני"

ביום השני של ראש השנה, כהיתתי באמצע עריכת התקיעות בבית-הכנסת, הרגשתי לפטע שימושו אווזו ביד. התפלאתי: מי זה מפריע לי כאן באמצעות התקיעות? אבל אז ראיתי שזה היה הגבאי ליפשץ. הוא לחש באזני מיללים ספורות שהיו יקרות לי מפז: "אני מוכרת להפסיק אותן באמצעות התקיעות. דע לך שקיבلتם כתעת ידיעה מבית-הרפואה שמאבו של בנק החותם, והוא הוועבר מוחדר המותים לחדר טיפול נמרץ".

את תפילת מוסף התפליתי מתוך בכיות נראות. נשארתי בבית הכנסת כל היום ומיד אחרי תפילת מעריב של מוצאי החג ויריכת הבדלה, מיהרתתי לנטוע בבית הרפואה באטלנטיק-סיטי. כשהגעתי למקום, שמחתי לראיונות שבורך השם, הילד נשר בחיים אבל הוא עדין מוגדר צמא.

ניסיתי לברר אצל אנשי הכוחות הרפואיים התפתחויות האחירות, אבל כל הרופאים אמרו שאין להם מה לומר לי: קרה פה משחו בלתי-הגוני לחלווטין! המצב הזה נשאך עוד חמישה חודשים. הילד היה מאושפז בבית-הרפואה באטלנטיק-סיטי, עד שהודיעו לי שהם לא רוצים להשאיר אותו עוד אצלם. ואז העברנו את הילד למקום מיוחד שבו מתחסקים בשיקום של "צמחיים".

"אדמוני'ר הוזקן נמצא כאן!"

עברו ונשעה חמישים נספחים. يوم אחד הגיע הרה"ח הרב יוסף ויינברג לאטלנטיק-סיטי. הוא הגיע כדי לעסוק בעינוי בנייה מקווה טהרה בעיר והתארח בבית. מיד עם בואו לבתיו, הוא אמר לי: "איינני מבין אותך. הרבי הראה לך מופת נפלא כזה – אמנס בנק הוא עדין צמא, אבל ברוך השם הוא חי – איך זה שאתה עדין לא נסעת לרבי?!" ור' יוסל המשיך: "חג הא góלה ייט' כסלו מותפרק, ואני מציע לך לנסוע אל הרבי ליט' כסלו. הרבי רוצה לראות אותך".

הסכמתי ואכן נסעתי לרבי ליט' כסלו.

להתפלל בראש השנה כחוץ בבית-הכנסת וגם לתוקע בשופר. מה עלי לעשות כעת, כאשר ברוגע האחרון מותברר שעלי להימצא עם הילד בבית-הרפואה?

על כך ענה לי הרבי במילים הבאות: "AIR זאלט דאועגען אין שול און אויסגעגען א גוטiar, און אייער פרוי זאל בליבין מיטן קינד אין האספיטאל" [=אתה תתפלל בבית-הכנסת ותבקש (תשיא) מהקב"ה שנה טובה, ואשתך תישאר עם הילד בבית הרפואה]. כמו כן, הרבי ביקש מני שאמסור לאשתי שהויהה בבית הרפואה תשצדל לשמעו תקיעת שופר, ותשפיע על עוד אישة שתשמעו תקיעת שופר, וכן תהיה בכך נסתיימה שיחת הטלפון.

השם הנוסף – 'מופת' כשלעצמם

מיד ניגשתי למלא אחר הוראות הרבי. קודם לכל, הוטפנו ליד את השם בן ציון, כך שהוא המלא כיום הוא: בר'ציון יעקב שמואל. עצם ההוראה להוסיף את השם בן-ציון הייתה מופת' בפני עצמו: בר'ציון הוא שמו של הסבא של אשתי, שהיה למדן גדול וראש השוחטים בדובנוב ונספה בשואה, הי"ד. כשאשתי הייתה בהריון של בני זה, הציעה שנקרה לו, אם זה יהיה בן, על שם הסבא שלו – בר'ציון. הסכמתי. ואולם, שבועיים לפני הלידה, טילפנו אליו לברזיל והודיעו לי שאבי נפטר. כשאשתי יילדה, זה היה בן, אבל אמרתי לאשתי אני מעדיף מאוד וכעת אני רוצה שיקראו לו יעקב שמואל, על שם אבי ז"ל.

אשרתי קצת כעסה אבל הבינה והסכימה. והנה, בחודשים לפני תאוונת הדרכים, בבורק אחד מספרת לי אשתי שביליה היא חלה מה שחסבала שלה, בן ציון, הגיע אליה כשמקל ביזון, נתן לה מכה ואמר לה: "קר לי ואני כועס שלאה הקמת לי בית"! אחר כך בא אליה בחלום האבא שלי ואמר לה בשמה: "תודה רבה שבנית לי בית".

אחרי חודשיים קורתה התאונה... כך שמעץ אחד, כשהרבי ביקש ממי קודם כל להוסיף את השם בן-ציוון, זה בכלל לא היה תמורה עבורי. השאלה היקטנה שעדיין נשאה סתוםת עיניים עד עצם היום הזה: איך הרבי ידע שהוא היה שלב בא אשתי?...]

לגביו נתינית 1800 הzdולר לצדקה, בิกשתי מידידי הלוואות ועוד באותו יום, עבר ראש השנה, מילאתי אחר הוראות הרבי ונתקיימה מלאה הסכום לצדקה (וכן ביצועו את ההוראה השילשית).

כך שלגביו כל מה שהיה תלוי בו, הוראות הרבי התבכעו. לגביו ד"ר שפרינגר, זה כבר היה קצת יותר קשה. בהתחלה הוא בכלל לא היה מוכן לשמועו. "מה זאת אומרת?", טען, "מה פתאום שאתה אני אתקשר אל איזה ראיין מנירוי יורק?..." אבל פתאום קיבלתי מטען של אמונה

בשבעה ארבע וחצי לפנות בוקר הוא הוועבר לחדר שבו נמצאים אלה שהולכים למנוחת עולם – חדר המתים!

"הרבי רוצה לדבר אתה"

אבל עדין לא רציתי להפסיק את הסיכוי האחורי – פניו נספת אל הרבי מליבוואויטש. כשחלפה שעה בדיקת, בשעה חמיש לפנות בוקר, טילפנתי שוב למזוכיות הרבי. כתע אמר לי הרבי חודקוב: "הרבי רוצה לדבר איתך".

ואז שמעתי את קולו של הרבי עצמו מעברו השני של הקו. היתי כה נרגש בשעת מעשה, והדברים שאמר לי אז הרבי נחקרו בזכרו.

היטב. אני זוכר אותם כמעט מיליה במלילה. המשפט הראשון שאמר לי הרבי היה בעל מסר ברור וחיד-משמעות: "די גזירה איז OVER" [=הגזרה התבטלה], הודיע לי הרבי ברווחה.

והרבי המשיך: "כעת עלי לעשות את שלוש הפעולות הבאות: א) תוסיף לבך את השם 'בר' ציוון' ב) תיתן 1800 דולר לצדקה, אבל שום פרוטה מהחסכום הזה לא תניתן למוסדות של לייבוואויטש..."

– בשלב זה אמרתי לרבי: אבל אין לי סכום זהה! אמר לי הרבי: תחפש הלוואות אצל אנשים שאתה מכיר וכן תציג את הסכום.

להפתעתו הרבה, הרבי: chodkob התחיל לצעוק עלי: אם הרבי אומר שתטלפון אלינו בעוד שעיה אתה לא מאמין שהילד עוד יהיה אז בין החיים – בשבייל מה בכל אתה פונה אל הרבי?!

את הדבר השלישי שאמר לי הרבי – לא סיירתי עד עצם היום הזה לשום אדם בעולם, אפילו לא לבני שייחי. יש בביטי פתק שלآخر מאה ועשרים, בני יפתחו, וכשיקרה בו הוא יידע מה הייתה ההוראה.

במשך השיחה הטלפונית, הרבי אמר לי שהוא מבקש ממש ממי שאודיע לפروفסור היהודי, ד"ר שפרינגר, שטיפול בבנו – כי הרבי מליבוואויטש רוצה לשוחח אליו ומבקש שייצור איזנו קשר טלפוני.

אחר כך שאלתי את הרבי: הייתה אמרו

(בברזיל קראו לו ג'י) פתח את עיניו ואמר:
"ס – 1 – 2 – ה"...

אשתי שתחי התעלפה במקומות ונזקקה לטיפול רפואי, אבל אני זכרתי היטב מה הרבי בישק – שנודיע לו מיד כי היו בשורות טובות.

ואז שמעתי את קולו של הרבי עצמו מעברו השני של הקו. הייתה כה נרגש בשעת מעשה, והדברים שאמר לי از הרבי נחקרו בזיכרוני היטב. אני זוכר אותם כמעט מילה במילה

"בעל הגס". הבן הראה ר' ברצ'יו-יעקב-שכנואל אוורמלנד

להודיעו ל...".

מיד רצתי וטילפנתי למאכירות. על הקו היה המזוכיר ר' יביב גורנו. הוא אמר לי שאחכה על הקו כי הוא נכנס מיד להודיע על כך לרבי. חיטריך שאני צריך להזכיר. הוא אמר לי: "אל תdag, לא נראה אם מקיאים קצת בהתועדות..." הוא סימן לי שאשכח על הריצפה, מתחת לבימת התהועדות. שכבתاي על הריצפה והקאנטי. אחר כך נרדמתי נראיה. מאוחר יותר ספר לרב ר' יואל מהן: "הרבי שאל היכן אתה ואמר לו שאתה שוכב שם על הריצפה". הגיב הרבי: "תבוא עליו ברכחה..."

ואכן, כדורי הרבי – כך היה. לאט לאט הילד התחליל לדבר. כל יום הוא אמר עוד מילים

חדשות, ושמחנו על השיפור שחול במצונו. אבל למורת השיפור בתחום הדיבור, הרוי שבתchos ההליכה לא חל ביןתיים שום שינוי לטובה. הילד לא היה יכול ללכת בשום אופן ולא הושלך כל הסינוות הפויאים. לקחו אותו וכל מיני טיפולים של פיזיותרפיה, אבל שום דבר לא עזר. לבסוף החליטו להשלים עם המצאות. הכניסו את הרגליים שלו בתוך שני ברזילים כאלה.

אנו מצידנו, ההורמים, גם כן השלכנו עם המכב. שמחנו על כך שברוך השם הוא כבר מדבר קצר, הפה שלו הולך ומתוישר והוא אפילו מתחילה להכיר אנשים סביבו...

הרבי ביקש ממני לצאת מהחדר

אבל מתברר שעדיין נכנו לנו הפתעות נספנות. يوم אחד טילפון אליו הרב גורנו מ-770 אמר לי שהרבי רוצה לראות את הילד. אמרתי

אחרי כמה שעות התעוררתי ועדיין הרגשתי לא טוב. לקחו אותי לבתו של הרה"ח ר' יהושע שי קארה. שם התעוררתי וחזרתי לעצמי, ואז התכוונתי לחזור הביתה, או ליתר דיוק – למיטה השיקום שבו שווה לנו...
שנכנסתי למקום – זה היה ביום כי כסלו תשכ"ה – פגשתי את אשתי והיא שאלה אותי: נו, איך היה אצל הרבי? סיפרתי לה את כל מה שהוא.

כשסייעתי לספר לה את כל מה שאירע בהתועדות ייש כסלו אצל הרבי, השעה היתה ארבע אחר הצהרים. באותו רגע נכנסה לחדר ארוחות כושית חדשה שאף פעם לא הייתה אצלינו. היא הביאה סודה וחלב וחיצעה שתייה לכל הילדים שהיו בחדר. כשהגיעו תורו של בנו, היא פנה אליו ושאלה: "ג'יי, ווט זוד וו ליק טו דריינק – מלך או סודה?" [ג'יי, מה אתה מעדיף לשות – חלב או סודה?] – היה פשוט לא ידעה שהוא "צמח", שלא רואה ולא מדבר כלל.
ואז, לאחר תשעה וחודשים, בנו יעקב

כשהגעתني לקרואו-היטס, פגשתי את ר' הירשל שי חיטריך, שאותו הכרתי עוד מהתקופה שהייתי בברזיל, והלכנו יחד להתוועדות של הרבי שהתקיימה בבית-המדרש הגדול של 770. איני יודע איך זה קרה, אבל פתאום מצאתי את עצמי עומד על בימת התהועדות של הרבי, ממש ליד מקומו של הרבי. נראה ר' הירשל סיידר עבורי את העניין. הרבי נכנס והתיישב במקומו הקבוע, הרב מענטליק ז"ל עמד קרוב מאד אל הרבי ואני עמדתי ליד הרבי מענטליך.

בין השיחות, ככל הנוחים אמרו לרבי 'לחבים', עשית גם אני כמו כולם. לך חמי כוסית קטינה וחיכיתי שהרבי יסתכל עלי ויגיד לי 'לחבים'. ואז הרבי חץ אליו והראה לי באצבעותיו סימן ששמעו – כוס גדולה. הרבי הושיט לי הרוב מאיר האוליג כוס גדולה. הרבי מג Katz יין מהגביע שלו לתוך בקבוק הוודקה שעמד על השולחן ולאחר כך מזג מבקבוק הודקה לכוס שבדי. הкусם כמעט התמלאה, והוא בלב הרבי המשיך למזווג. לאחר שהכווס התמלאה על גודותיה, המiska' החילה להשפך החוצה. אמרתי לרבי: "רבי, זה נשפך! המiska' נשפך על הקופטה שלכם!" אמר להרבי בחיקון רחਬ: "סיוועט זיך שיין גיסן בי אייך..." [=עוד ישפך אצלכם...]

אמרתי 'לחבים' ושתיyi קצת מהמשקה' שהיה בכוס. אבל הרבי אמר לי: "מיר האבן גערעדט מיזאל אויסטרינקן אינגןאנצן" [=סימנו שישתו את הכל]. עשיתי בדברי הרבי ושתיyi את הכוס עד תומעה. אבל מסתבר שהעניין פנה אליו לא הסתיים. אחרי כמה דקות הרבי פנה אליו מעצמו ושוב הראה לי סימן של כוס גדולה. הושטתי מייד את הכוס ושוב מג להרבי בוס מלאה ודקה (היתה זו הפעם הראשונה בחזי ששתיyi בבת אחת כל כך הרבה וודקה). גם הפעם הרבי אמר לי 'לחבים' וdag לודא שאשתה את הכוס עד תומעה.

verbra כמחצית השעה, ואחרי השיחה הבאה הרבי פנה אליו שוב ומזג לי כוס מלאה. זו הייתה הcosa השישי, אבל ראייתו שהרבי רוצה שאשתה גם את הכוס הזאת עד הסוף. ואז, כשהייתי בامي שתיyi הcosa השישי, הרבי פנה אליו בnockות כל הקhal ואמר לי בקול רם: "דער אלטער רב' אי דא, דער רב' דער שעווער אי דא. איר קענט יעטס פועלן אלעלס פארן זוון! וואס שוויגט איר?" [=אדמו"ר הזקן נמצא כאן, כי' מוח אדמור' נמצא כאן. הרוי אתם יכולים כתע לפועל הכל עבר בונכם, מדוע אתם שותקים?] לא חיכיתי אפילו שנייה אחת ואמרתי מיד בקול: "בני יעקב שמואל בן ציון הוא 'צמח' והריני מבקש ברכה עבורו שהוא יתרפא ויחלום למורי". כשסייעתי את דברי, הרבי אמר לי: "תסיטים לשות את הcosa, ואל תשכח להודיע לי כשייה לך בשורות טובות", והוסיף: "החסדים נהוגים להודיע לך רק כשיש להם צרות. אבל כשקרה דבר טוב, הם שוכחים

התעניינות בשידוך ואחר כך נתן ברכה על השידוך. בהי בני החתן וכיום הוא גור בקרית חב"ד בصفת יש לו שמוון ילדים נן ירבו, וכן לומדים במוסדות חב"ד בארץ ובעולם.

"אתה צרייך לתת חמשת אלפיים דולר"

ובזהורה לאטלנטיק-סיטי. באחת מסיעותיי אל הרב, ננסי לייחידות שבסמלה הרביה הורה לי לעזוב את אטלנטיק-סיטי, עברו לגרור במיאמי ולbuatנות שם בית אבות. הרב גם נתן לי בהתוודות בקבוק וודקה קטן ו אמר לו: "כשתחבאו למיאמי, תמצא את השילוח שלי שם ותיתן לו את זה". הרב לא אמר לי מיהו השילוי. כשהגעתי למיאמי, חיפשתי את השילוח של הרב בעיר ומצאתה את הרה"ח הרב אברהם שי קראך.

מסרטני לו את בקבוק הימשה' שהרב שלח לו, וכשישבנו והתוועדו ביחס, סיפרתי לו את הסיפור של הימפה' שאירע עמו בני, ובכלל על הקירובים המיחדים שאני זוכה לקבל מהרב: [זאם כבר מדברים על ר' אברהם קראך: פעם הייתה לי אצל הרב ביחסותי ויהתלוננותי לפני עליך שר' אברהם פועל בליך היינו – הוא מישן את דירתו הפרטית לצורך קבלת הלוואה עבור היישה. אמר לי הרב: "נו, סידורך אך זיין איין משוגער אין שטעלל" [=הרי צרייך להיות משוגע אחד בעירה...]

ולענינו: כידוע, שבבת בראשית היה נהוג אצל הרביה שהగאי היה מוכר את הזכויות על המצוות למשך כל השנה, כמו "ניר למארו" ו"יין לקידוש" וכו'. באחת השנים שהיית שם, עמדתי כמו תמיד ליד הרב. כל הקונים הקבועים קנו מצוות – חיטריק, גורארוי ודוריין – ואמרתי לעצמי: אולי גם אני אקנה משוח באף دولار. ואז אמרתי בקול שאני נותן אף دولار עבור המצוות.

באוטו רגע הרב פנה אליו ואמר: "פון אייך וויל איך נישט!" [=מך – אייני רוצה לקבלן]. שהרב אמר לי את זה, פרדתי קצת ושאלתי: למה? אבל הרב שתק ולא ענה. אח"כ הרב פונה שוב אליו ואמר: "אתה צרייך לתת חמשת אלפיים דולר". לא יכולתי להגיד לרבי את המילה "כן", כי פשוט לא היה לי הסכום הזה.

ידי ישב המשפייע ר' אברהם מאיר. הוא דרש את מרפקו בצלעיו ואמר לי בشرط: "יתגידי שאתה נוון". הכרתי אותו כיהודי פיקח, ומיד אמרתי לרב: "אני נוון". ואז הרב שאל אותי: "האם אתה נותן בשמה ובtbody ללבב?" עניתי מיד: "כן, אני נותן בשמה ובtbody ללבב". ואז הרב התרומם קצת מהכסא, פנה אליו ואמר: "אם כן, אני מבטיח לך בהבטחה גמורה שבנה הבאה תוכל להיות כאן ותוכל לתת כפל פלילים!"

המשךתי אותו על הידיים, ואז הרבי נתן לו סיור קטן ושאל אותו אם הוא כבר למד לקרוא. הילד ענה שלא והרב שאל: ומה לא? הילד ענה שהוא בגל שהוא עבר תאונה. הרב הוציא מגירות השולחן סיור קטן בכריכה שחורה ואמר לו: "כשתלמוד לקרה ותתחיל לקרוא עשל המיטה, אף פעם אל תקרא בעלפה. תמיד תקרא מותן השידור הזה" (הסידור הזה כבר מרך מחדש כמה מנהלי המקום, והם השווו לי לחתת אותו לסוף

עמילו, בכל מקום שאליו הוא מגיע). מועלו, בכל מקום שיבואו כל הילדי מרכז היחידות הסטטימית, והילד חזר למרכז השיקום. כעבור חודשיים וחצי הגיע השמאלית שלו התחללה לפתקד, וכעבור כמה חודשים גם הרגל הימנית התחללה לפתקד. ברוך השם, הכל הסתדר טובות.

"ושיחזור ליבואוויטש בזמננו"

בעקבות הימפה' הגלי הזה התחלתי לנסוע אל הרב עתים קרובות. היתי נושא חמש פעמים בשנה, יותר. הרוי הפרופטור הגודל דיבר על "מחיה מותים". הרוי הפרופטור הגודל דיבר על עירכת הלויה בתוך שעות אחות, ואילו הרב אמר שהגוארה התובללה, והנה מה שהרב אמר – קם והיה. לא הייתי מאמין לעצמי שאצטרך לעברו את הדבר הזה, אבל עובדה היא שלאחר שזה קרה, בזכות זה זכיתי להתקרב לאור החסידות ולאורו של הרב.

שבני יעקב שמואל בן-ציוון הגיעו לגיל מצוות, שהחתיו אותו ללימוד ביישיבת ליבוואויטש אשר באושען פארקווי. בשלב מסוימים רציתי להעביר אותו לישיבה לא-חבדית, ועשיתי זאת רק בהסכמה המפורשת של הרב. וזה היה כך:

בשmachת תורה תשלייך היתי אצל הרב וחשבתי שהוזדמנות זו אשאל את הרב בעניין זה. הגבאי התחליל למכור את פסוקי "אתה הראת", ופתאום הוא הודיע שהרב מכבד אותך ביחסה, עם "ספר תורה של משה". כשלהלכתי אליה, בנם עמד ליד הבימה והרב אמר לו: "אגוי מיטין טאטן" [=לך עם אבך]. הলכנו ליהקה' ורקדנו בשמחה. חחטי שעה נשכח הקפה וכל הזמן הסתכלתי על הרב. גם הרב הסתכל עלי הרבה.

שחזרתי עם ספר התורה, ניגשתי אל הרב ואיחלתי שנזכה לשנה הבאה. אחר כך אמרתי לבני פארקווי ולשלוח אותו לישיבתו של הרב מרדכי ויינברג במונטראול. אמר לי הרב (בונכות ניסו הרשי'ג): "ער זאל גיין געזונענערהייט. ער זאל ווערן א תלמיד חכם אוון ער זאל קומען צוירק אין ליבוואויטש בזמננו" [=שליך לביראות. שיחיה תלמיד חכם ושיחזור ליבואוויטש בזמננו].

וכך היה. הבן ישב ולמד שם שנתיים ואחר כך חזר ללימוד בישיבה חב"דית. כש הגיע לגיל שידוכין, נסעתי אל הרב שאלתי בקשר לשידוך והרב נתן לי הסכמה וברכה על עצם

לרב גורן: "אייני יכול להביא את הילד. הוא נמצא במרכזו שיקום, ואסור לי להוציאו אותו מכאן, לא הביתה ולא לשום מקום אחר". אמר לי הרב גורן: "שמע לעצמי. אם הרב בקש שתביא את הילד, תאמיר להם שאתה רוצה וחתת אותו בביתה רק לסוף השבוע, ומיד אחר כך תחזיר אותו. ואז תוכל להביא אותו אל הרב כפי שהוא, עם הבrozלים". שאלתי את מנהלי המקום, והם השווו לי לחתת אותו לסוף

השבוע. באותו יום שישי נטעני עם הילד אל הרב. בשבת התארחנו אצל ר' גבריאל רובשפון, ובמוצאי שבת הודיעו לי שאבאו עמו בני אל הרב בשעה 11 בלילה.

ששנכנסתי עמו בנו לחדר של הרב, והרב ישב ליד השולחן וביקש ממי שאממיד את הילד לידו. אמרתי לרב: "הוא לא יכול לעמוד", והראיתי לרב את הבrozלים שרגלי הילד מתוות בהם. ואז הרבי סובב את כסאו הצידה ואמר לי: "תביאו אותו אליו, תעמיד אותו על ידי".

את הדבר השלישי שאמר לי הרבי – לא סיפורתי עד עכם היום הזה לשום אדם בעולם, אפילו לא לבני שicity. יש בבייתי פתק שלאחד מהאועשרים, בני פתח אותו, וכשיקרא בו, הוא יידע מה הייתה ההוואה

העמדתי את הילד ליד הרב. הילד עמד על הארץ והרב אחז אותו בשתי ידייו. ואז, תוך כדי עם שהרב החזיק אותו, פתאום הרבי הורה לי לצעת מהחדר. ליתר דיוק, הרב בקש זאת ממי נזק תוך שהוא מתנצל בפניי בזורה מאד עדינה ומונמת: "תשלח לי, אם לא קsha לך ואם לא איכפת לך, אני תצא מהחדר לכמה רגעים".

יצאתי מהחדר והרב נשאר בפנים בלבד עםبني. ליד הדלת עמד המזcir הרב גורן. הוא ניסה כמה פעמים לפתח את הדלת ולראות מה המכוב, אבל הרב סימן לו שיגור את הדלת ויחכה בחוץ. כל אותה העת המתנתתי בחוץ בסקרנות עצומה ובמתח גדול.

כל זה נמשך ארבע שעות. ואז הרבי אמר לי שאוכל להכנס לדרכו. ננסי לחדר וראיתי שהרב מחזק את הילד. שיחתי את הילד אליו,

"הבטחת לך שתוכל לתת כפל-כפלים"

האמת היא שחששתי מאוד. ידעתי היטב שאין לי מאיפה לשלם חמישת-אלפים דולר. בניתי אז בית אבות ולא היה לי כסף, כי הכל הלק על משכנתאות. אחרי שבת בראשית חזרתי הביתה למיאמי וסיפורתי לאשתי את השתלשות הדברים. היא אמרה לי: "שמע בקול, אמנס לנו שקוועס בחובות, אבל לך לבנק ותיק הלוואה של חמישת-אלפים דולר ותשלה מיד ל-770. אני פוחדת להתעסק עם הוראות של הרבי מליבואויטש..."

עשיתי עצמה. חלפה שנה, ובינתיים אין שום דבר חדש. הגע עבר ראש השנה. עוד מעט אני צריך לנשוע לרבי ואני לי אפילו כסף לקנות קרטייס טיסה, והרי הרבי אמר לי שאוכל לתת בשנה הבאה כפל-כפלים. אמרה לי לאשטי: נו, תראי מה קרה. אבל היא אמרה לי: "אני מופלאת עליך. ראיית מה היה עם הבן שלנו. הרבי ממש החיה מותם. הנבואה שלו התקיימה באופן מפלא, וההtheses מה היה? – אם הרבי אומר, יהיה טוב."

באחד מימי עשרה ימי תשובה הלכתי לסיר בעקבות שבנו בית אבות – מול בית רפואה גדול. לפעת מתקרב אליו מנהל בית הרפואה ואומר לי: "ראבוי אוורמלנד, אולי אתה רוצה למכור לנו את המבנה שלכם?" אמרתי לו: "לא יודע, יש לי שותפים ואני צריך לשאול אותם" (היא הייתה אז שותף בשלוש מהשווי של בית האבות).

דבר הראשון שעשיתי עתה – טיפולפני לרבי. זה היה يوم לפני ערב יום כיפור. בקשתני מהmozicir שיישאל את הרבי בשמי האם למכור את המבנה או לא. אחר כך הרב קלין התקשר אליו בחזרה ואמר לי: הרבי אמר שעדין שיש לך ציפורי בסיד... זאת אומרת, הרבי הורה למכור.

מיירחתי אל השותפים שלי ושאלתי אותם האם הם מסכימים למכור את המבנה. אחד השותפים, שהיה בעצם הקבלן, גולדמן שמו, אמר לי: אני מסכימים לעיטה בתנאי שתבקש כך לא יתעורר כלotte. אמרתי לו: חבל על הזמן, הם לא ישמעו סכום זה. אבל הוא התעקש ואמר: אחרת – אני לא מסכימים לעיטה. ומר גולדמן הוסיף עוד תנאים, שהקרען לא תהיה מכורה אלא מוחכרת ל-99 שנים. זאת אומרת, שילמו 99 שנים שכירות. הלכתי לבית הרפואה ואמרתי למנhal את

עשיתי דברי הרבי ושתייתי את הכסף עד תומה

נכנים ליחידות. כולם הסתקרןנו לדעת כמה הרבי יגיד לי לעתה. כשיצאת מהיחידות, כולם התגודדו סביבי, אבל לא רציתי לספר להם. כולם היו בטוחים שהרבי אמר לי לתת עשרים אלף דולר, שהרי זה כפל-כפלים.

אבל לא כך היה.

רק כשבנו בהתוועדות אצל ר' יואל כהן, סיפורתי כמה הרבי אמר לי לעתה – 126 דולר! למה? – לא יודע.

האמת היא שבעת הייחידות' שאלתי את הרבי: בשנה שעברה, שלא היה לי כסף ורציתי לתת אלף דולר, אמר לי הרבי לתת חמישת-אלפים דולר. ודזוקא עכשו, אחרי בודאי יודע העסקה – והרבי – מה? – על כך – למה לעתה רק 126 דולר? ...

אמר לי הרבי: למה אתה לא מזכיר עוד דבר שאתה אמרתי לך? – כשאתה הסכמת לעת חמישת אלפים דולר, אמרתי לך: אם כך, אני נותן לך הבטחה גמורה שבשנה הבאה תוכל לתת כפל-

הסכום ואת כל פרטיה הצעה של גולדמן. והנה, להפתעתו הרבה, הלה מוציא פנק ציקים ונונטו לי מקדמה של 50 אלף דולר, מבלי לומר אף מילה.

לקחוני את הציק, נסעו מיד לגולדמן ועשינו זכרו דברים. מהעיסקה זו הרווינו הרבה כסף. באתי הביתה וסיפורתי לאשתי מה שהיה. היא אמרה לי: "ען, הרבי אמר לך לשנה תולך לתת כפל-כפלים... ידעתה שזה היה. הנה לך עשרים אלף דולר שאתה אומר שתצטרך נראה לך השנה לצדק..."

שהגעתי אל הרבי לשמחת תורה, כבר ידעתה שהרווחתני סכום של עשרים אלף דולר לפחות. הרוי זה החלק שלי מתוך הציק של המקדמה בלבד...

מיישחו הציע לי: "תקנה עבור הרבי את הפסוק הראשון של י'אתה הראת'". אבל היה לי מתחירה גדול – הרב בערל וויס מליפרנעה. התחרות של המהיררים עלתה ועלתה, והוא אמר כך ואני אמרתי כך. כשהרי בערל עלה ל-50 אלף דולר, אמרו לי: "תווטר לו, יש לו חזקה של שניים והוא בכל מחיר עלה את הסכום". אמרותי שאני מסכים.

ואז ניגש אליו הרבר יהודה חייטריך ואמר לי: "שמע לעצמי, תקנה את הפסוק השני על ר'הבי". הסכמתי. כשמכרו את הפסוק השני, אמרתי: "אני נותן על דעת הרבי, כמה שהרבי יגיד".

הסדר במכירת פסוקי "אתה הראת'" היה שהרבי עמד כשפניו לKER, ולאחר שփיקו נמכר היה מסתכל על מי שקנה ואמר את הפסוק. לאחר מכן שקנית, הגבאי הכריז שאית הפסוק השני אני קנייתי על דעת הרבי. כאשרו את הפסוק השני, הרבי הסתובב לעברי, חייך וסימן משווה. שמחת תורה עבר, ולפניהם שנוצעים הביתה רוצה... ■

את תפילה מוסף התפלلت מתוך בכיות נוראות. נשארתי בבית-הכנסת כל היום,omid אחרי תפילה מעריב של מוצאי החג עורכת הבדלה, מירוחת לנסוע לבית-הרפואה באטלנטיק-סיטי

כלפליים. שים לב: בשנה שעברה, כשנתה חמישת אלפים דולר, לא היה לך הסכום הזה. אתה לוויות ושלחת את הכסף לצדקה ל"מחנה ישראלי". אבל עכשו, כמה שלא תיתן, זה כבר לא נחשב לנtinytzah צדקה בטורתה, כמו שעריך. ככלא היה לך כספי לעת, קיבלת ברכה והבטחה גמורה שתוכל לעת. אבל עכשו – סכום של 126 דולר יספיק לך. ולגבי כל היתר – תיתן כמה שאתה רוצה לאיזו מטרת צדקה שאתה רוצה... ■

קוזראן מקים

ACHI YIZAK SHI' UMD LAINSHA B'SHUTOM "צ והחתונה hiTAZRAKA LEHITA B'RUCHOBOT. KOLNOU, COLLE AHU HATAN, TOSHEBI HO", L'K SHATOCNIYAH. HIITA L'HAGIU MASH L'PENI SHET HAOFEROFUNISH. ACHI HATAN, MPNI SICHTOT PRUTOT, RACHA L'HAGIU ACHRI HESHBET, SMOK L'CHOTONA, V'KAMI SHALUY'U RAK SHOMER MOSORAH LA' HAIR KEL-ICR B'CHIBBOT HULIYA L'TORAH B'SHET SHALFENI HATONAH. LB'SOFO SCHENNUO OTTOU B'CHIBBOT HUNIIN, V'NASHAR RAK LMIZOAH BI-TEBNESHT NOCH V'MATAYIM.

DODI R' PNECH SHAR B'SHONAH MAHA SHURIM HAZU SHAHULIYA L'TORAH B'VIBAHIM "צ CHB'D B'BAYIT ISRAEL, LA V'HOVK MAMKOM MGORI. ANI AISHT KATZ DAGATI ACHI HATAN AKHIG SHIN B'ZIN H'DOSIM", ABEL KIBLANO AT HAZUA. B'SHET B'BEKOR HALEVN CO CUSA MAHACSENIA SHLUNO UD B'ZIT ISRAEL. B'DRUK ACHI HATBATA CAMA PUFUMIM "CHABRAH BOAO NASHCH MAAHUNIIN", V'DAGATI GVERA. V'HANA, BERUG SHENGENO L'VIBAHIM "צ HARGANO MASH B'BEIT, ZOZA L'MOROT SHAIS MABIN HATMFLIM LA' HAIR AT HATAN. V'HACHEL B'ZOT KBLATH-HAFNIM HALBIVIT SHL AGAVI R' HABA YOSAF ALPEROVICH V'KOMONEN SHL K'L SHAR HATMFLIM HIKRIM. KOLNO KIBLANO ULIOOT, V'KOMONEN HATAN, SHAMADOR HATRAS MAMUAD V'AFPILO SOCERIOT NORDKO MUZOROT NASHIM.

ACHRI KRAYAT-TORAH, HORA "צ HAGANON R' SHMAOAL-ALUDOR HLPFRIN SHLIT" A, SHHOA GEM YO"R AIGDOR TZACAI RBN HOKON, AMER DRISHA CHAMA V'LBVIT L'KUBOD HSHMHA, V'ACHRI HATPILAH HCNNO AGAVIM KIDOSHAA RBA NODER. K'L HATMFLIM HSHTAPPO B'KIDOSH V'ZOH HAFK L'HATUODOT HISIDIT SHMASH UD MAOHR BARVROR SHORBI LOKH AT HSPRIM MIDI AM L'MOZICR L'HCNNS L'HDRO HAK' V'LHBVIM AO SHAGBART SHARF HBIYA AIMAH MSPRIM V'NTNA L'LBVI.

B'SOFO HATUODOT, KOMONEN ACHRI HARBAT 'ZIMIM, L'CHATAN UMDO MASH DUMEOT BE'UNIM; HOA KEL-ICR HATRAS MAMUAD. ANI BETUCH SHOZ RAK HATBALA B'SHBILO ABEL ZOH HAYA T魁OU B'LBO L'UOLIM, V'KOL ZOH KRAH B'MOKOM HNIDAH B'VIBAHIM "צ HAB'D B'BAYIT ISRAEL B'RIVOLIM SHLIT" A, HMKOM HORA "צ R' SHMAOAL HLPFRIN SHLIT" A, V'LALA HOSPO, HOGASHA HAMRA "CHAYIM HAM SHAFCHA ACHTA"

ח'ים שפיגלמן
טונטראול, קדuna

YLOH CO' NMASH V'NOULD G'C MN MACHSHBA SHAINO MRGISH KLL B'USKIM HACHOLIM LFENI MAMAT GORDL HAKSHOT SHISH LO BHAMACHSHBA, V'KM'SH B'MDRUSH BE'UBODA DR' CHAYA RBAH.

V'HANA, MHADIRIM LA' CHINNO LA'IAZ MDRUSH HCOVNA, V'SHALTI CMMA V'KAMA V'ANUN MEUNA B'FIM. KL HIRUDU HCOVNA BOZA, NA LA'AIER AT UNINNU V'TH' L'MAFREU.

A.A. HAKHAN
MPAT UIHK'

דיקוק בעובדות

RASHIT, RZITI LHODOT L'CM UL YUTONIM HACHOSH SMADI SHBOW HNO MALA V'GDOSH B'CCHBOTH V'AMARIM MLAIMIM TOCON V'HTAUROT. B'MIYOD HNNI NDNHA MHMDOR "SHAMML" MFPI UTRO SHL B'NIMIN LI'PKIN, V'BAATI L'HUR UL HCTOB BM'DOR HN"L BGILION 880. BTOK D'RIVI MATAR AT HATMFLIM HMIYADTA LA' ZCO B'NI MASHFAT SHARF AZEL "צ K'DROMO" LA'ACHR FTIRAH ABIVIM U'VAH V'MSPR SHBIVIM HOLDTHO HSHLYI SHL HBN HAZUR, YOM "ASHURONI" SHLO, UBERA HAM THCH' UM HBN AZEL HRBIVI B'CHLOKOT DOLARIM, V'HRIVI SHLF MCISZO ZOG MSPRIM V'GZOR L'YL KATZ SHUROT.

HANA, ZORONI ASHER B'SHUTYO (B'ZIN HATMFLIM BI-77) HYO CO'IC GIRSTOT HLDTHO HSHLYI SHL HBN HAZUR, YOM "ASHURONI" SHLO, UBERA HAM L'MOZICR L'HCNNS L'HDRO HAK' V'LHBVIM AO SHAGBART SHARF HBIYA AIMAH MSPRIM V'NTNA L'LBVI.

V'KOL AOFN, BOVIDAO MAOTU MMD ROMEIM B'BARVROR SHORBI LOKH AT HSPRIM MIDI AM V'LA SHMOZIA OTOM MCISZO. SHOB YISR'ICOH UL HUJTUN HMLA V'GZOR.

ח'ים אבן-ישראל
בנירוביק

התרגשות גדולה ב'בית-ישראל'

KOORA NANAN SHL SHBOWUN B'MASH SHNIM, ANI NDNHA L'KOORA CTCHOT RCHBOTH UL HSPRIM V'ANSHI MEUSA V'UL HARBAT PEULOT V'MBZUIM B'LIYOT TMONOT, ABEL MUBER L'KL ZOH CDAY L'PRSTIM LFPEUMIM GM SIFORIM KTNIM UL ANSHIM PFSHOTIM V'MKOMOT KTNIM, V'HRINNA BOZA L'SFER SIFOR ADK KZAR.

הבהרת פרטים בסיפור המופלא

ANI MODAH L'CM UL SHPIRSMOTM BGILION HACHORON SHL "CPFR CHB'D" AT HATSIPIR HMOFELA SHARIR U'M BNI SHI, V'BIYUD UL HAKPDHA L'CHTOV AT CL HPRUTIM BDYOK CPFI SHPIRUTI. UM ZAT, BRZONI L'HABHIR B'ZAT CMMA PRUTIM SCHBROWM ANI "ASHM":

RASHIT, MSHOM MA, B'TUOT NHTI L'CM TMONA SHBA ANI OMAR "L'CHIM" LRBI B'HTAUODOT Y' SHBET TSH'L (UL COSIT KATNAH...) V'LA AT HATMONA MHTAUODOT Y' TCSLO TSHCHI (HTAUODOT SHBA HRBI HORA LI LOMR "L'CHIM" UL COS GZOLAH...). MASTHBR CI HATMONA HAYA MTCAT B'CHUTI B'MIAMIBITSH, V'CSHABOV L'SHM ASHLACH L'CM AIYAH HATMONA. V'UM KORAIM HSLIYAH.

B'HODMOT ZO ABHIER PRUTIM AHDIM B'SIPOR:

(A) CSHPRTI AT HATSIPIR, AMRTHI SHBNI HOCNS "L'CHDOR SHBNO NMZAIM ALA SHHOLIMIM LMNZOHUT ULMOLIM V'LCHDOR HMTIM". CONONTI HITA L'CHDOR SHMNO UOBVRIM L'CHDOR HMTIM.

(B) SIPORTI SHHRBI HORA L'HCNNS AT HILDR LPFRIOR CDI SHRASHO YHIA BHAKPAA. MKHN HOBVN CAILO HHOA HITA L'HCNNS AT CL GOPO LPFRIOR, B'SHVA SHAHORAH HITA L'HCNNS RAK AT RASHO LPFRIOR.

(G) B'HTAUODOT Y' SHSLO HRBI LA' AMR: "ATHM YCOLIM CUT L'FEUL HCL UBVR BNKM",

AL RAK: "ATHM YCOLIM CUT L'FEUL HCL".

(D) B'SHMCHT-TORAH HRBI B'EMZU AT HPSOK HPSOK HSHNI. NGI RAK KNYITI UBVRU AT HPSOK (UL-PI HAZUT R' BEN-ZION SHM TOV Z'L), V'LACHOR SHAGBAI R' ZLMN DCMEN Z'L HCRZI UL CR, HRCBI HSTOBK L'UBVRI V'CHIN, CMSOPR B'CCHB. V'LSSOM, AZIIN SHBNI R' YUNAKL SHI' USK SHNIM RCBOT BHORA V'BNHOL MUSD CHINON B'MIAMIBITSH, V'COIM HWA MTHGORR B'ZPFT V'UNOSK BKIROB BNI NOUR LD'RCH HHDOT, V'MTMSPR CL- COLO L'UNINNO HAK' SHL HRBI.

גימפל אורמלנד
תניה (מיאמי-בנטש)

לאיזה מדרש הכוונה?

BTORAH-AOR P' V'ZCA (U' CG TORAH A B'SOFP):
"וגם לא שהוא בס' הקשרות CM'S HUPUM